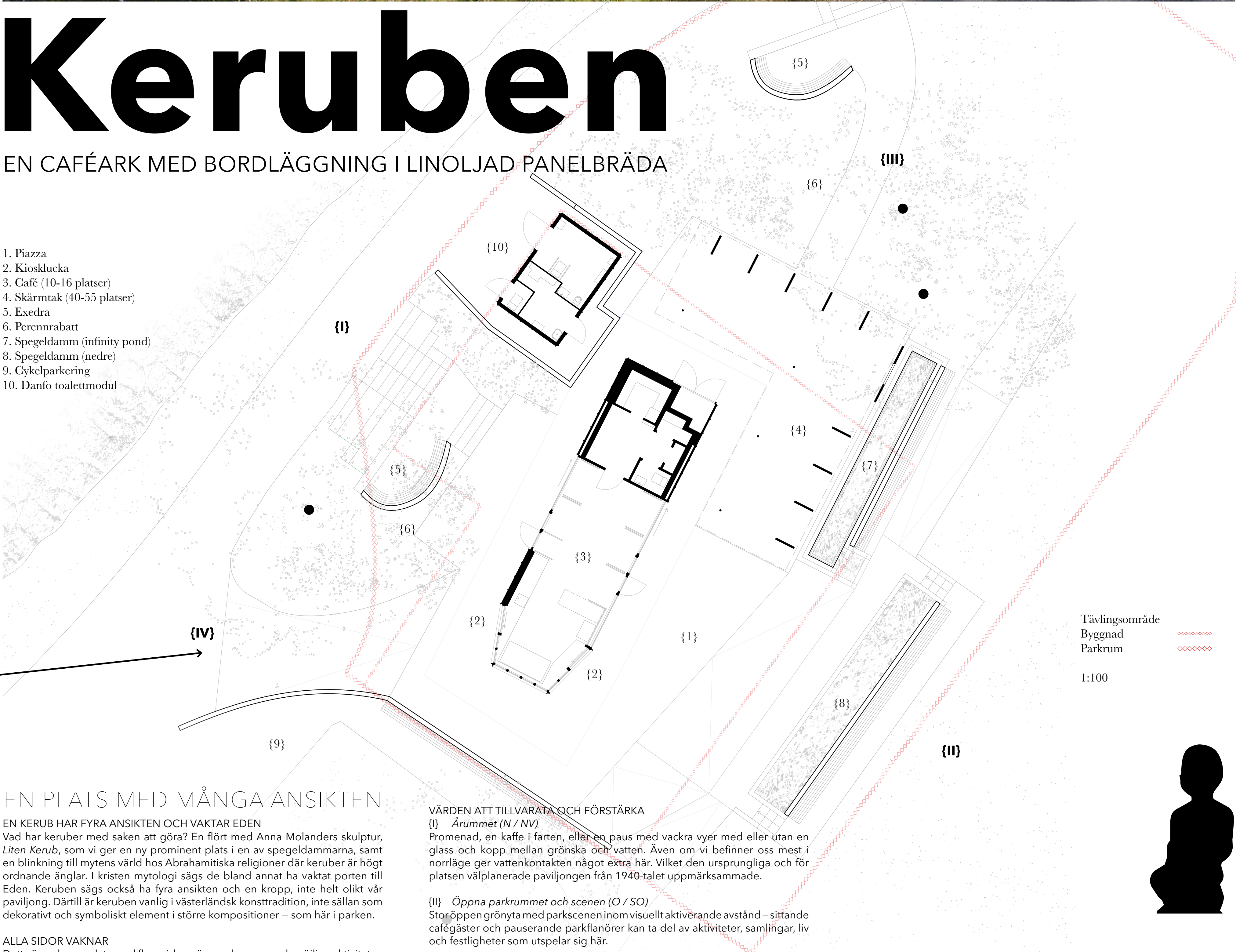

Keruben

EN CAFÉARK MED BORDLÄGGNING I LINOLJAD PANELBRÄDA

- 1. Piazza
- 2. Kiosklucka
- 3. Café (10-16 platser)
- 4. Skärmtak (40-55 platser)
- 5. Exedra
- 6. Perennrabatt
- 7. Spegeldamm (infinity pond)
- 8. Spegeldamm (nedre)
- 9. Cykelparkering
- 10. Danfo toalettmodul

EN PLATS MED MÅNGA ANSIKTEN

EN KERUB HAR FYRA ANSIKTEN OCH VAKTAR EDEN
Vad har keruber med saken att göra? En flört med Anna Molanders skulptur, *Liten Kerub*, som vi ger en ny prominent plats i en av spegeldammarna, samt en blinkning till mytens värld hos Abrahemitiska religioner där keruber är högt ordnande änglar. I kristen mytologi sägs de bland annat ha vaktat porten till Eden. Keruben sägs också ha fyra ansikten och en kropp, inte helt olik vår paviljong. Därtill är keruben vanlig i västerländsk konstradition, inte sällan som dekorativt och symboliskt element i större kompositioner – som här i parken.

ALLA SIDOR VAKNAR
Detta är redan en plats med flera sidor, närmanden, vyer och möjliga aktiviteter. Vi uppmärksammar och förstärker kvaliteter samt realisera potential, för att möta olika besökare och preferenser. Allt med genomtänkt proportionering och placering. Programmet förstärker parkrummet. Från paviljongen och samspillet med det fristående skärmtaket, till rikedom av sittplatser, siktlinjer samt vattenspeglar som leder och fördelar. Det ger rum i rummen, inne och ute, för många människor och olika tillfällen.

NÄRMANDEN
Kommer du från söder eller norr? På promenad eller på cykel utmed vattnet från centrum eller viker du av stråket från Wadköping? Kanske följer du parkens häckar, eller genar tvärsöver gräsplanen. Alla vägar får ett entrémotiv.

VISION
Vattenvy med kvällssol eller park i södersol? En glass vid porlande damm, kaffestopp längs promenaden, lunchfika i skuggan, kanske skvaller bland fjärlsflockande perennprakt, eller bara ett snabbt och diskret toastopp? I gestaltningen finns variationsrikedom sammanhållen med design. Du kan promenera längs knastrande stråk, lapa sol invid en spegeldamm eller se ut över Svartån i en exedra – de halvcirkelformade stenbänkar som ger en känning av varandra och en skymt av andra. Ett arkitektur-koncept från antikens ideal för samliv i det offentliga. Det funkade då och säkert än idag. För vem gillar inte en mjuk böj i trädgården, parad med siktlinjer och blomsterprakt som avlöser sig själv hela säsongen? I mitten står en natt och elegant paviljong på en liten höjd, ritad för flexibelt nyttjande och varierande öppningsgrad beroende på säsong och aktivitet. Nyckeln är dess form och placering som både läser upp platsen och rumsskapar. Invändigt en båge som svävar mellan två glasade sidor.

VÄRDEN ATT TILLVARATA OCH FÖRSTÄRKA
(I) Årumsrummet (N / NV)
Promenad, en kaffe i farten, eller en paus med vackra vyer med eller utan en glass och kopp mellan grönska och vatten. Även om vi befinner oss mest i norrläge ger vattenkontakten något extra här. Vilket den ursprungliga och för platsen välplanerade paviljongen från 1940-talet uppmärksammade.

(II) Öppna parkrummet och scenen (O / SO)
Stor öppen grönska med parkscenen inom visuellt aktiverande avstånd – sittande cafégäster och pauserande parkflanörer kan ta del av aktiviteter, samlingar, liv och festligheter som utspelar sig här.

(III) Lönnlunden (N)
En idag outnyttjad rumsbildning i nord-nordöst med en grässlånt som leder upp från strandpromenaden till platån under trädkronorna.

(IV) Lång siktlinje utmed Svartån längs Kanalgatan (V)
Redan strax efter korsningen Trädgårdsgatan-Kanalvägen skymtar paviljongen bortan i grönskan – ett fint motiv längs åbrinken. Arkitekturen får här en utmärkt chans att säga 'Hej!' på håll.

UTMANINGAR
Som vi givit en extra tanke: Mångfald i närmanden och flera framsidor. Flera fina vyer och potentiella lägen att värna om. Rätt placering av toalettmodulen. Vacker och smart inbrottssäkring.

SOLBANA
Förmiddag
Från öppning till tidig eftermiddag ges solläge utmed spegeldammarna och piazan vänd mot gräsplanen i sydost. Solskydd ges under skärmtaket i lunden och mer skuggad plats finns vid de två exedrorna.

Eftermiddag
Ges sollägen och skuggspel på båda sidorna om paviljongen samtidigt som träden i söder skuggar försäljningsluckorna.

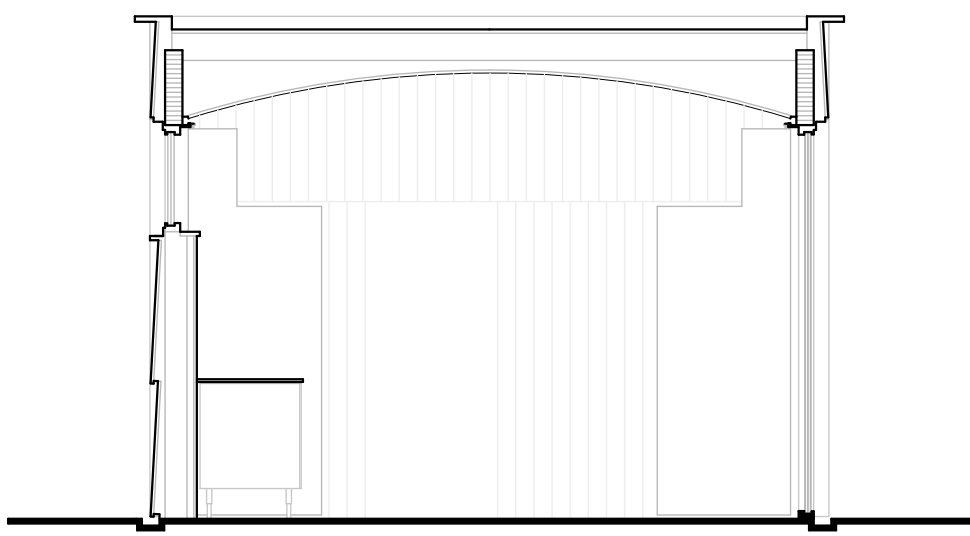
Sen eftermiddag och kväll
Erbjuder paviljongens västra sida kvällssol utmed lång siktlinje över Svartån.

LÖSNING FÖR TVÅ SIDOR OCH FYRA HÅLL

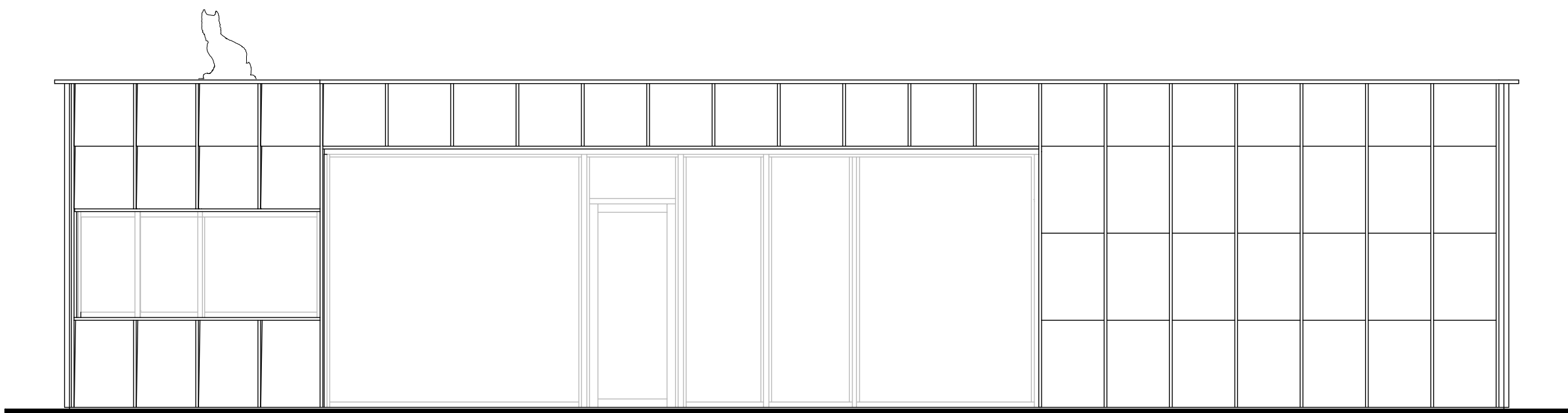
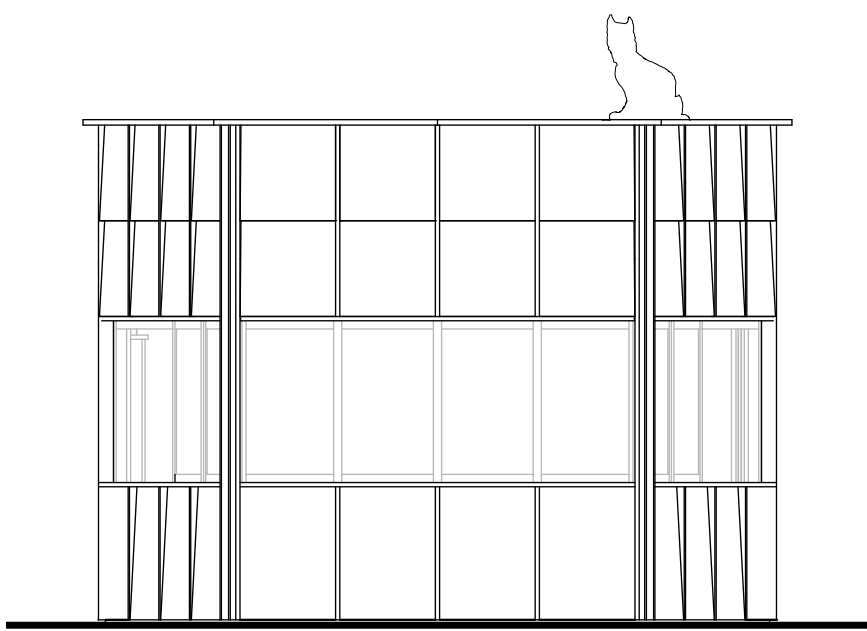
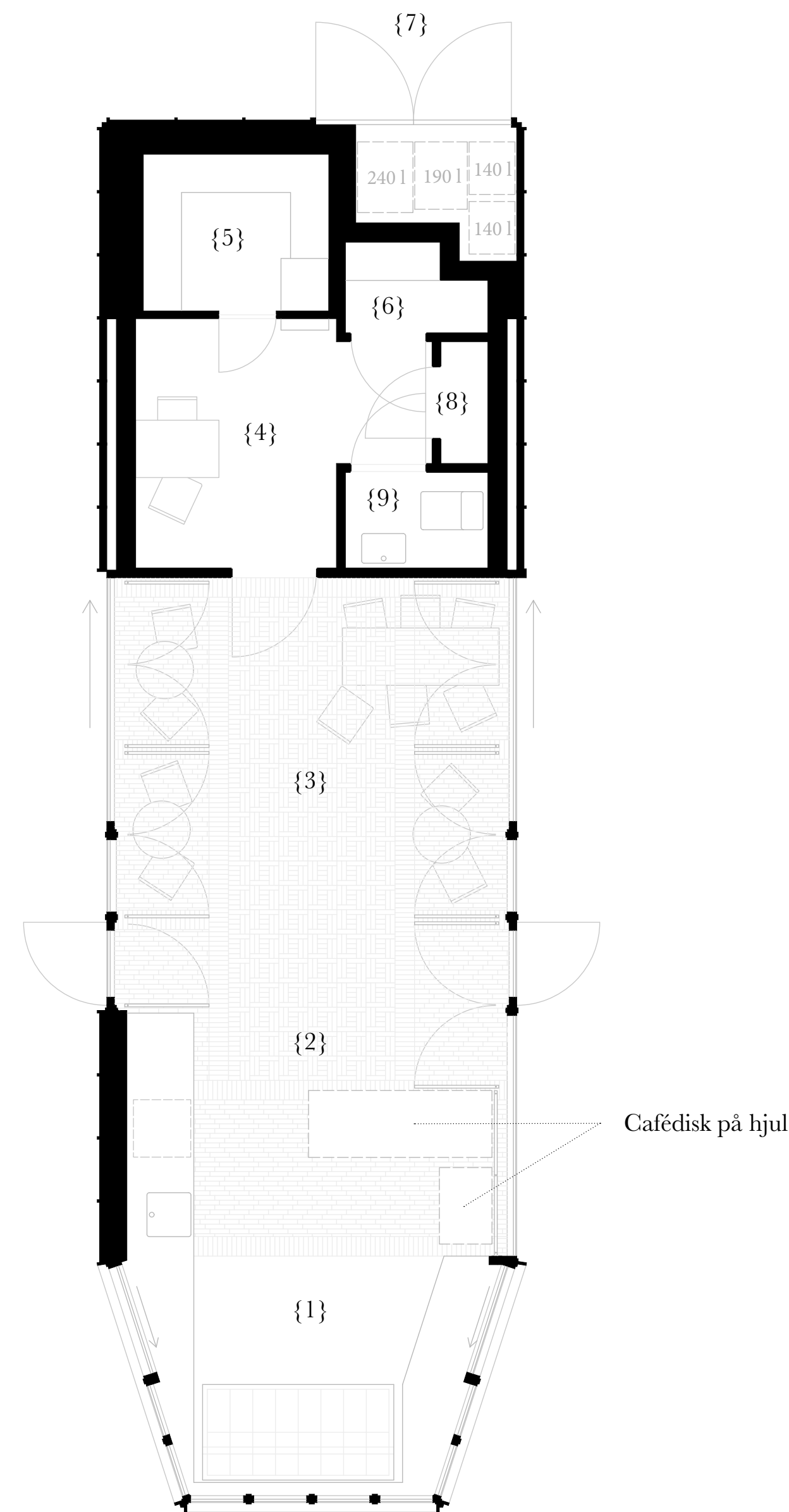
LÄSNING AV PLATSEN
Blir given när man vistas här och skissar situationer – utmaningen ligger i lösning och programmering. Hur möjliggörs sittplats och fika både vid vatten och i park? Hur kopplas strandpromenad med gräsyta och friluftsscen – utan att någon sida blir den tråkiga baksidan? Hur löser man både platseffektiv och funktionell logistik i plan och fasad när glass- och fikasugna gäster kan komma på två sidor och från fyra håll? Svaret blir att plocka styrkorna från förr och sätta samman med samtida kontext.

På 1940-talet placerades paviljongen i söder och ett stort kopplat skärmtak mot norr gav platsen fina proportioner, öppenhet och skyddade sittplatser med vyer mot såväl park som vatten. Dagens volym från 1988 är utsträckt åt samma håll, men bulkig blockerar den vattenvyn utan att riktigt ta hand om den breda platsbildningen i öster. Receptet för en samtida arkitekturpärla med förankring i historien blir då följande:

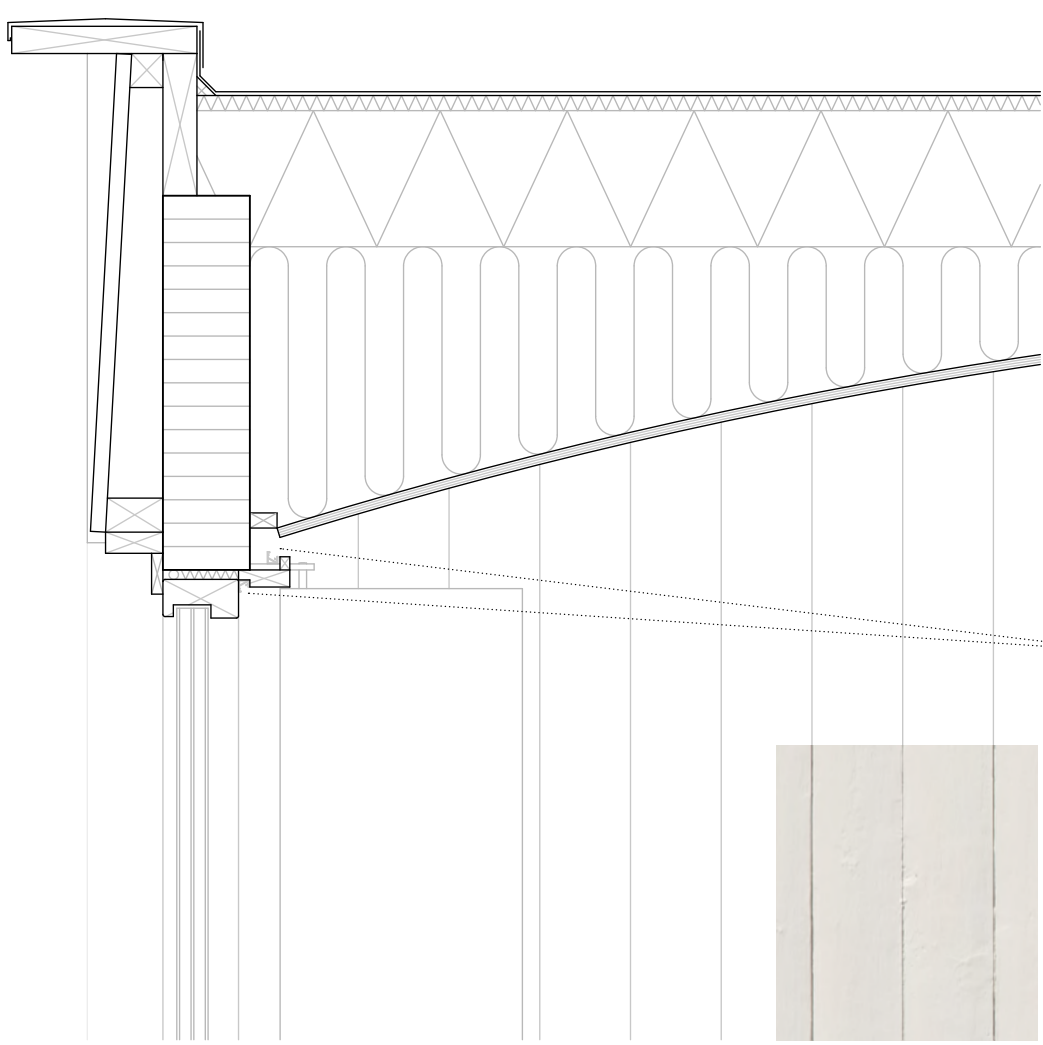
LÅNGSMAL VOLYM, ÖPPEN PLAN, RUMSLIGHETER I FIL
En långsmal volym med genomsikt och rumsligheter med dedikerade funktioner i fil. Volymen förskjuts mot öster och vinklas lätt. Det läser upp platsen och ger utrymme till nya kvalitativa parkrum, som en ny trappa med sittplatser i väster mot Svartån. Vinkeln ihop med långsidornas knäckar gör även att luckor och fasad riktas rätt mot siktlinjer samt rörelser.

- 1. Kiosk med glassfrys (2x1 m)
- 2. Tillredningskök, cafédisk med kassa
- 3. Cafésittning
- 4. Personalyta
- 5. Frysrum (Porkka: 2,1x1,8 m)
- 6. Skafferi / Förråd
- 7. Avfall
- 8. Städ
- 9. WC

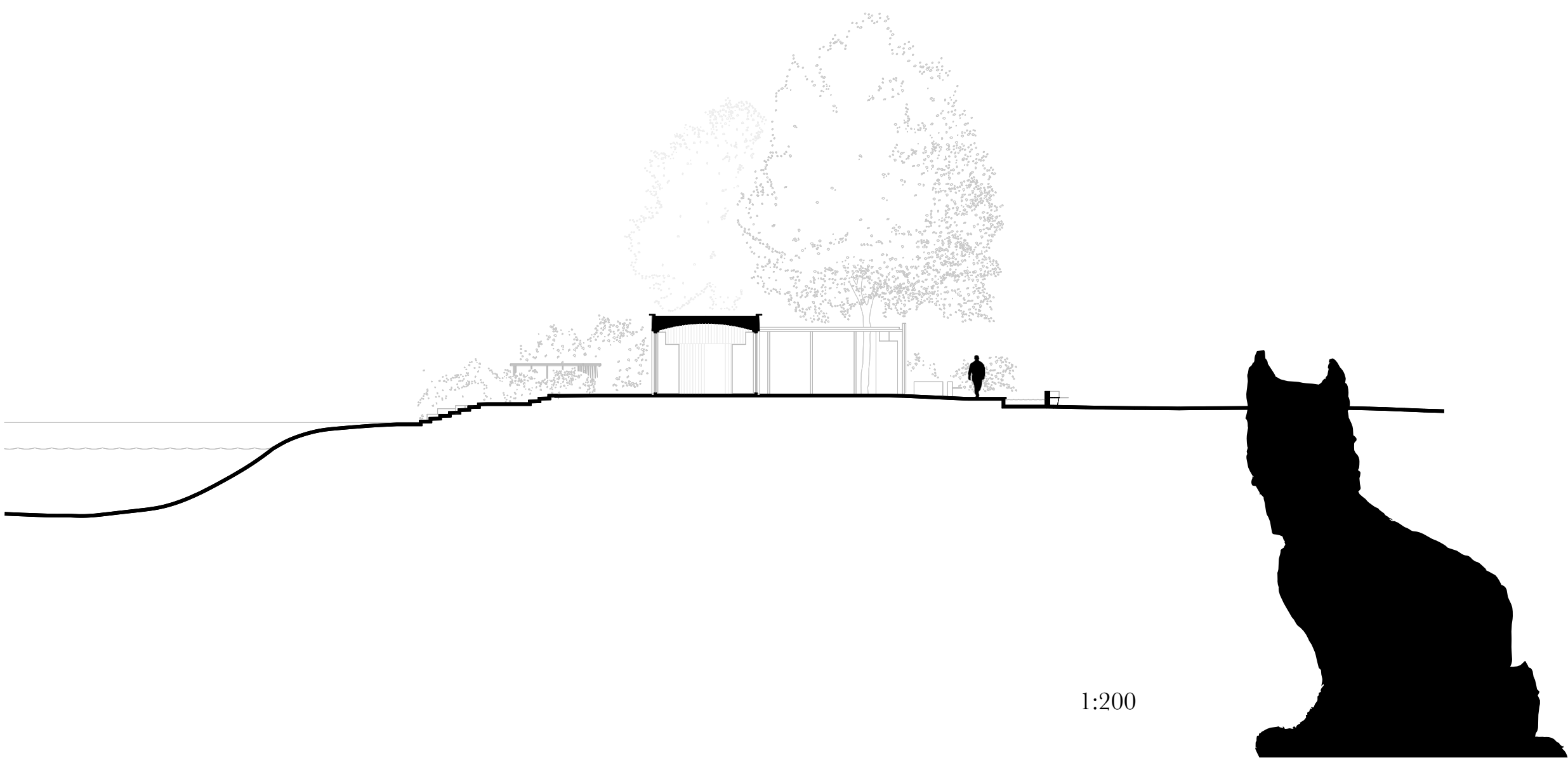

1:50

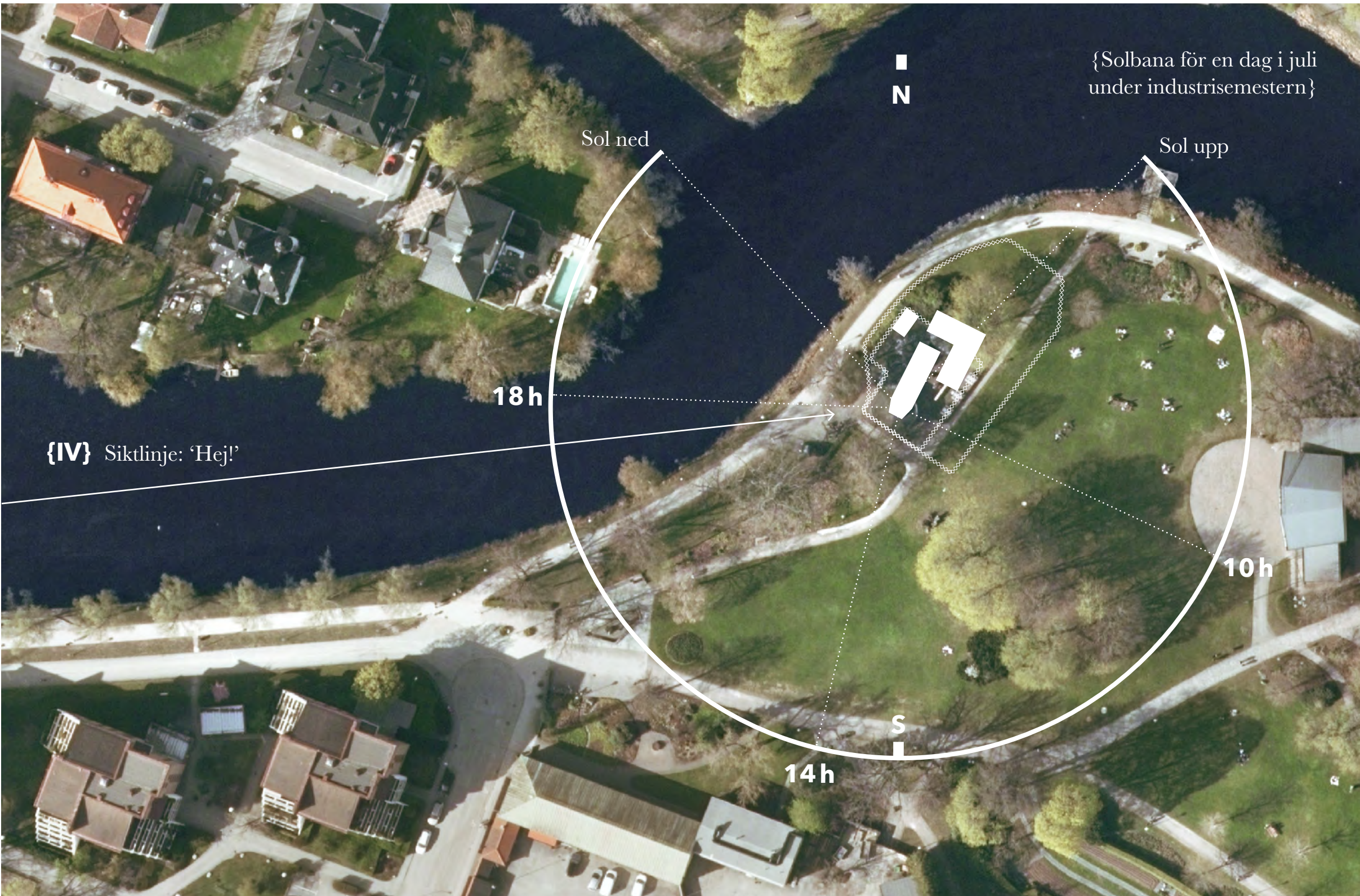

- Limträ (115x495)
- Linoljemålad panel
- Ekplywood
- Oljade ekkarmar
- Ekfanerad MDF
- LED-list

1:10

1:200

1:800

EN PÄRLA BLIR TILL

SOM ETT PÅSKÄGG

Cafét bygger på en idé om öppenhet och genomsikt. En tunn och luftig kropp med välavvägda finesser och utvalda material. Ett påskägg för det uppmärksamma ögat och den arkitekturintresserade.

GLASS I SKYLTFÖNSTER

Med volymen på plats placeras glassen synlig och lockande i fören av vad lekfulla blickar kanske kommer likna vid en båt förtöjd vid Svartåns strand. Köer leds i bra lägen och försäljning sker på platsens södra del. Ett funktionellt och vinnande koncept både i designen från 1940- och 1980-talet – så än idag tror vi, sett till rörelser och siktlinjer.

PIAZZA

En cafépiazza som kan hantera mycket folk och har bra solläge dagen igenom skapas kring luckornas glassförsäljning. Platsen kan dessutom avgränsas naturligt om så önskas genom att följa de linjer som ges av parkgestaltningen.

DUBBELSIDIGHET

När du som gäst läskats och valt glassmaker genom fönstret till glassboxen väljer du sida – luckan mot vattnet eller luckan mot parken – eller så går du in i det luftiga caférummet och beställer något ännu matigare.

YTEFFEKTIVITET I MULTIFUNKTIONELLT CAFÉRUM

På liten yta är det bra om en sak kan göra mer än en sak. Paviljongens volym är dimensionerad och placerad för att inte bli blockerande. Allt är nära och inga avstånd onödigt långa. Kanske anvjuter du fikat avskärmade med ekfanerade skärmväggar. Allt under ett lätt vält ektak i den öppna planen med det skärpeffektiva caférummet – generöst med sittplatser, 10-16 inomhus, även efter att alla stödfunktioner och caféköket inrymts. I mötet mellan ett inlevelsefullt koncept och ett välregisserat program som förverkligas genom detaljerna och nyanserna – däri sitter storheten. En kortare disk i tillredningsköket och invändig försäljningsdisk sätts på hjul för att vid behov skapa alternativa figurationer. Rummet är flexibelt nog att kunna husera andra aktiviteter eller rentav sittningar off-season – vi nämner det, som ett tankefrö...

PLATS FÖR PERSONAL OCH GÄST

Ett hektiskt café med öppen planlösning kan bli påfrestande för dem som har det som arbetsplats. Därför har ett möblerbart utrymme för att komma undan, ta en paus och äta lunch ifred prioriterats. Ändå sitter du nära händelsernas centrum och kan hålla ett vaksamt öra eller öga. Sopor hanteras i ett separat rum med access från utsidan, för enkel tömning och undvika dålig lukt invändigt – anpassat efter intervjuer med personer som arbetar i små caféer och gatukök.

FORM OCH FUNKTION

Planen utmanar i del gängse cafékonventioner. Men resultatet blir något som fångar upp och riktar platsens flöden samtidigt som arkitekturen gör sitt jobb både som kiosk, café och flexibel paviljong; med platseffektivitet, rymlighet och god gestaltad funktionalitet som ledord. Allt innanför en dekorativ linoljemålad träfasad med ett lagom mått av expression. Inte pråligt – bara smart, hållbart och tidlöst.

SMART OCH HÅLLBART KÖK

Köksuppställning byggs kostnadseffektivt av färdiga stommar i rostfritt stål likt ett restaurangkök. Stommarna kläs delvis med fronter i kulört linoleum-laminerad plywood, som är ett material tillverkat av förnybara komponenter. Fronterna gör stommarna visuellt dubbelsidiga och ökar trivsel, men benen lämnas synliga för luftighet och underlättad städning. Bänktoppar av ek ökar trivselfaktorn ytterligare. Det ger ett hållbart, proffsigt och prisvärt kök som samtidigt är snyggt och inbjudande.

LIV UNDER ALLA SÄSONGER

Sommartid skjuter paviljongen undan och gömmer sina glasväggar för att öppna sig mot både årmmet och parken. Därigenom blir det även en komplett förlängning av det fristående skärmtaket. Finns där inte en reminiscens av det vackra och välplanerade programmet från 1940-talets paviljong ändå... Nu i ny tappning, anpassad för dagens caféverksamhet liksom nya flöden och stråk.

POCKLA PÄRLAN

Snart har du en arkitekturpärla – med en sista personlig touch av oss. En arkitektur som lågmålt men självsäkert kan skriva in sig i Örebros tradition av pionjär, egensinnig, genomritad och estetisk arkitektur; som det en gång Kasper Salin-vinnande Medborgarhuset, eller Sune Lindströms vattentorn Svampen, eller stjärnhusen i Rosta. Välkommen till Keruben – en cafépaviljong, glasskiosk, samt blomstrande vattenhål och mål utmed Svartån i Örebro Stadspark.

ÖPPEN OCH STÄNGD

Visualisering av stängda {A} och öppna {B} lameller syns sida vid sida i perspektivet från parken.

Vid kvällning liksom när caféet ligger i dvala vintertid stänger paviljongen sig invändigt med de pivoterande trälamellerna. Low-tech, men elegantare inbrottsäckring får man leta efter – därtill med rumsskapande skärmväggs-funktion som öppnad. Vacker arkitektur, både på det visuella och funktionella planet. Tänk hur den lilla upplysta spalten mellan lamell och glasad fasad off season kan bli ett finurligt och vackert galleri, där exempelvis bildkonst sitter väderskyddad och paviljongens fasad lever upp lite extra – ännu ett tankefrö...

YTOR

Kvadratmeter

9	GLASSKIOSK
15	Försäljning med två fasadluckor
15	TILLREDNING OCH CAFÉ
15	Öppet och dynamiskt tillredningskök med cafédisk och kundmöte
19	SITTNING
2	Cafésittning och kö inomhus
2	SUPPORT
2	Avskärmad personalyta med frys, skafferi och städ
2	SOPHANTERING
60	BTA

KALKYL

Material är beräknat till 30-35 % av paviljongens budgeterade byggkostnad (3 mnkr), vilket är inom ramen för gängse byggprojekt. Enligt följande fördelning, där stora glasade skjutpartier och frysrum står för de enskilt största posterna:

tkr

120	GRUND
70	STOMME
440	FASAD
	Inkl. fönster och skjutpartier
35	GOLV
290	INTERIÖR, KÖK, ÖVRIG FAST INSTALLATION
95	Inkl. frysrum från ledande leverantör, Porkka (1,8x2,1 m)
	PÅSLAG [10%]
1050	SUBTOTAL

HÅLLBARA VAL

GRUND OCH GOLV

Platta på mark. Uppvärmning genom golvvärme. Ett benvit mönstersatt marktegel markerar zoner och flyter ut för att möta parken och ge en inramning av paviljongen. Utmed fasadliv löper gallerförsedda markrännor för dränering. Supportytor och kök flytpacklas – lättstädad och kostnadseffektivt.

STOMME

God byggbarhet och kostnadseffektivitet tillsammans med klimathänsyn uppnås med trästommen som kombinerar konventionell regelvägg med ett pelar-balk-system av limträ, vilket gör den fria och glasade fasaden möjlig. En lätt expressiv sättning av planhyvlad panelbräda målad med linoljefärg höjer byggnadens dekorativa värde och är en blinkning till vacker träbyggnadskultur.

GLAS

Fasta och skjutbara glaspartier samt fönsterdörrar, förslagsvis från svenska WB Trä, utgör stor del av fasaden. Karmstycken i oljad ek.

TAK

Låglutande med gummiduk och invändig avvattnig. Behåller volymens proportionerade silhuett.

HÅLLBARHETSKONCEPT

Designen kan tyckas avancerad och innehålla flera speciallösningar. Men faktum är att konstruktionen under ytan är konventionell och lösningarna använder färdiga komponenter och moduler, eller är i övrigt genomritade och kostnadseffektiva.

Träbyggnation knyter an till både svensk tradition, produktion och samtida byggnationstrender. Uttrycket söker tidlös elegans med en samtida och modern touch – det ger hållbar estetik samt visar på ekonomisk hänsyn och utsläppsmedvetenhet.

En träfasad kräver visst underhåll i form av nymålning, dock endast i cykler om 10-15 år. Målad fasadyta är därtill relativt liten jämfört andra byggnader. Valet av en naturlig linoljefärg knyter vidare an till svensk tradition, tränger in i fasaden och tillåter trät att andas samtidigt som det skyddas. Färgen skapar dessutom inga mikroplaster över tid. Linoljefärg kan blekna något med tiden, framför allt vid stark sol, då UV-ljus bryter ner linoljan. Ursprunglig lyster återfås lätt genom att stryka ny linolja på fasaden. Dessutom väljs en ljus kulör, bruten vit, som minskar effekten av blekning, samt förstärker paviljongens luftiga uttryck.

Brädfasaden hade kunnat ersättas av exempelvis plåt eller kompositiskivor för en fasad med minimalt underhåll. Ingen fasad är dock helt underhållsfri och nämnda material hade givit ett högre klimatavtryck, sett till ursprung och tillverkning. Dessutom ger kompositiskivor inte samma fina finish och plåt blir lätt bucklig och ful över tid hos offentliga byggnader. Brädfasaden är beprövad, formstabil och kan enkelt bytas ut i mindre enheter med låg kostnad vid eventuellt överdrivet slitage. Dessutom finns många träbyggnader i parken, liksom i Wadköping, redan idag.

Svenskstillverkade fönster i trä är gedigna och kvalitativa. Ett träfönster kan ge upp till 50 gånger lägre utsläpp kontra aluminiumbeklädd motsvarighet räknat med underhåll under 50 års livslängd (enligt svenska klimatkonsulten Eco Now).

Den marksten och kantsten som redan idag finns på platsen kan återbrukas efter tvätt i ny sättning i delar av parkgestaltningen. Det reducerar kostnader och klimatbelastning, även i bygget av spegeldammarna.

PARKMILJÖ

ETT FRISTÅENDE L-FORMAT SKÄRMTAK

Hittar sin naturliga placering i nord-nordöst och plockar upp paviljongens motiv som förlängs ut i parkmiljön. Taket omfamnar paviljongens slutna del och är välintegrerat både med trädkronor, spegeldammar, stråk och uppehållsytor. Förutom skugga för caféets sittande gäster ger taket även skydd mot smutsigt dropp som gärna faller från trädkronor.

RUMSSKAPANDE KL-TRÄ

Konstruktionen är en tunn skiva av bärande KL-trä som vilar på skira stålpelare och rumsskapande lameller i KL-trä. Skivan är krönt med en dekorativ fyrkantsskiva i koppar för avvattnig och sammankoppling med en spegeldamm. För harmoni är allt synligt KL-trä målat med samma färg som paviljongens fasad. De slanka pelarna öppnar taket mot paviljongen och låter dess vägg bli del av takets uterum, medan lamellerna ger ett skönt avslut utåt samtidigt som deras riktning förstärker fina siktlinjer och skapar naturligt avskilda och möblerbara sittytor – precis som inne i paviljongen.

FLÖRT MED HISTORIEN

Designen med en tunn skiva, generös i yta, som vilar på slanka pelare är en flört med taket från 1940-talets ursprungliga paviljong i nytolkning. Det nya taket kan ge 40, upp till 50 skyddade sittplatser.

SVALKANDE SPEGELDAMMAR

Ger liv samtidigt som de skapar naturligt integrerade sittplatser i sol eller blir en ljugarbänk under trädkronorna i lönnlunden. Vattenspeglarna fyller flera funktioner: De riktar rörelse genom ett omfamnande parklandskap samtidigt som de avgränsar olika ytor. Platsens nuvarande skulpturer: Georg Ganmars *Lyssnande Lodjur* och Anna Molanders *Liten Kerub* flyttas till nya framhävda placeringar, den förra på taket som en vakande och välkomnande figur, den senare i övre dammen.

MARKEN DU GÅR PÅ TALAR OM OLIKA RÖRELSE OCH RUM

Gångar och större hårdgjorda ytor får liksom 1940-talets historiska miljö stenmjöl som ytskikt. Det minskar kostnaden för marksten. Runt spegeldammar läggs dock sten som inramning, liksom markteglat från paviljongens inre tillåts flyta ut till en fris runt byggnaden. Ytan under skärmtaket platsäts för att ändra rummets karaktär och markera platsen.

BLOMMANDE TRAPPOR

Trapporna från Svartån i väster och i norr byggs med låga och djupa plansteg av packat stenmjöl med sättsteg i kantsten. Vid trappornas vilplan finns kurvade exedror i sten med stityta i trä, omgärdade av perennrabatter som med sin sammansättning lockar pollinatörer och ger blomprakt hela säsongen, förslagsvis:

Försommar

Pion och jättevallmo ge en första injektion efter eventuella vårlökar.

Högsommar

Stäppsvalvia och nejlikrot skarvar i och tar över.

Sensommar

Rudbeckior och prydnadsgräs tar vid under sensommar och står fortsatt in i hösten.

BELYST

I DETALJ

Inga armaturer stör interiörens vision och komposition. Istället integreras belysningen i uttrycket genom detaljen som förenar tak och bärning. Utmed båda långsidors hela taklist sitter en dold LED-list vars ljus reflekteras ner via den skivbeklädda bågen. Ledinstallationens ljus kan modelleras för olika atmosfär.

EFTER STÄNGNING

En andra integrerad LED-list riktar ljus neråt i spalten mellan fönsterglas och eklaminerad lamell. Det gör paviljongen till en dekorativt upplyst installation även efter stängning och off season.

I PARKRUMMET

Lyster integrerade ledramper i skärmtaket vertikalt bärande lameller upp takets undersida, samt ger platsen ett mjukt reflekterat ljus. Diskreta pollare och trädgårdsbelysning i perennplanteringar samt kring exedrona kompletterar ljussituationen. För sammanhållet uttryck med stadsparken väljs förslagsvis samma design på ljuspollare som redan finns idag i exempelvis parkdelen Klostergården.

FÖR TRYGGHET

Toalettmödel kompletteras med belysning i takfoten, vilket ytterligare ökar trivsel och trygghet kring platsen.

TOALETTMÖDEL

Modul Tetragon 110 Familjerum från Danfo föreslås med räta hörn, låglutande sedumtak, samt träfasad som byggs efter samma detalj som för paviljongen. Fasaden är designad att passa på Danfos stomme avsedd för stående panel och tänkt att monteras på plats samtidigt med fasadtäckning av paviljongen. Om inte möjligt föreslås stående träpanel enligt katalog, struken med samma linoljefärg som paviljongen, vilket skulle ge god harmoni med förslaget arkitektur.

Placeringen är valvd i väst mot promenaden utmed Svartån. Det passar flödet av förbipasserande i parkrummet, samtidigt som det är nära för cafégäster via den nya trappan. Samt att modulen i detta läge integreras väl i miljön tätt intill befintlig rhododendron.